

SAMEN

WERKEN AAN WATER

VERKIEZINGSPROGRAMMA 2023 - 2027

INHOUD

Voorwoord	3
1. INLEIDING	4
1.1 Samen werken	5
1.2 Het werkgebied van Waterschap Aa en Maas	6
2. WATERVEILIGHEID	7
2.1 De dijkzone	8
2.2 Samenwerking over de grens	9
2.3 Graafschade	9
3. KLIMAAT ROBUUST WATERSCHAP	10
3.1 De landbouw	11
3.2 Water in de stad	12
3.3 Natuur & landschap	13
3.4 (Grond)watergebruik	14
4. INNOVATIEF & DUURZAAM WATERSCHAP	15
4.1 Circulaire economie	15
4.2 Duurzame energie	15
4.3 Zuivering	16
5. BETROKKEN WATERSCHAP	17
5.1 Participatie	17
5.2 Lokaal	18
5.3 Internationaal	18
5.4 Genieten van water, recreatie	19
5.5 Jongeren	19
6. WATERSCHAP EN DE WONINGOPGAVE	20
6.1 Water en bodem leidend	20
7. BETAALBAARHEID EN ORGANISATIE	21
7.1 Betaalbaarheid	22
7.2 Organisatie	22
8. KERNPUNTEN CDA VERKIEZINGEN 2023-2027	23

VOORWOORD

Beste lezer,

Op 15 maart 2023 vinden de verkiezingen plaats voor de waterschappen, tegelijkertijd met de verkiezingen voor de Provinciale Staten.

De opgaven in Nederland groeien, ook binnen het werkgebied van waterschap Aa en Maas. Denk maar aan de extreme droogte van afgelopen zomer of de enorme regenval in juni 2016 en juli 2020. Ons klimaat verandert, maar onze leefomgeving ook. We zijn er allemaal bij betrokken. Inwoners, bedrijven en de diverse overheden spelen een belangrijke rol. Meer dan ooit hebben we elkaar nodig om verstandige keuzes te maken.

Dat vraagt om een betrouwbare overheid die zoekt naar praktische en betaalbare oplossingen binnen haar mogelijkheden. Aanpassingen aan het veranderende klimaat kan daarin geen doel op zich zijn, maar moet een vanzelfsprekende afweging zijn bij alle keuzes die we maken, zowel in beleid als in de uitvoering. Daarbij speelt betaalbaarheid een belangrijke rol. Voor het Waterschap Aa en Maas en voor de bewoners.

Ondanks toenemende kosten voor waterveiligheid en voldoende en schoon water is het CDA van mening dat het waterschap de stijging van de tarieven voor de waterschapsbelastingen beperkt moet houden. De prijzen stijgen, de koopkracht daalt en de inflatie stijgt. Veel huishoudens hebben moeite om hun rekeningen te betalen. Het CDA pleit voor een ruimhartig kwijtscheldingsbeleid en voor goede betalingsregelingen.

Het CDA zet in op betrokken burgers om de onderlinge verbondenheid te versterken. Betrokkenheid tussen generaties en tussen arm en rijk. Het CDA geeft daarmee aan dat we stilstaan bij de gevolgen van onze keuzes nu en voor de generaties na ons. Dat is wat we als CDA willen nastreven, geen kortetermijnpolitiek, maar nadenken over de toekomst.

In dit verkiezingsprogramma willen wij graag laten zien hoe we dit willen gaan doen. Welke prioriteiten en uitgangspunten we hebben. Voor u als kiezer, maar ook als handvat voor de gesprekken om te komen tot een nieuw dagelijks bestuur van Waterschap Aa en Maas. Wij staan voor kennis, kunde en kwaliteit in het waterschapsbestuur.

Eric Daandels,

Lijsttrekker CDA Waterschap Aa en Maas

Samen werken aan water!

1. INLEIDING

De basis voor het handelen van het CDA in het waterschapsbestuur is dat de mens zorgvuldig moet omgaan met zijn of haar omgeving. Het CDA voelt verantwoordelijkheid voor het bewaren van onze aarde tezamen met al haar bewoners. De natuur is gegeven om ervan te genieten, van haar vruchten te leven, maar ook om deze mogelijkheden intact te laten en te bewaren.

Vanuit een besef van verbondenheid tussen de generaties voelt het CDA zich geroepen tot zorg voor goed waterbeheer. Water is essentieel voor leven. Voor inwoners, ondernemers, maar ook voor de flora en fauna die in onze regio's zo mooi is. Daarnaast is het van belang dat het water schoon is. Niet alleen voor het waterleven, maar ook voor ons drinkwater en het verbouwen van voedsel.

Het waterschap is Nederlands oudste vorm van bestuur. De noodzaak van samenwerking stond eeuwenlang voorop. Zonder die samenwerking houdt niemand droge voeten in onze Nederlandse waterdelta. Echter steeds vaker hebben we ook te maken met langdurig droge zomerperioden, zoals in 2018, 2019, 2020 en 2022.

Voor het CDA zijn de waterschappen relevanter dan ooit. Innovatie, bestuurlijk leiderschap en inwoners betrekken bij het waterschap is noodzakelijk. Aanpassen aan de tijd van nu met zowel te veel als te weinig water in één seizoen, vraagt een bestuur en organisatie die creatief, maar ook kostenbewust is.

Waterschappen zijn een uitvoeringsorganisatie en hebben alles in zich om een rol van betekenis te spelen in de aanpak van waterbeheer op gebiedsniveau. Naast een totaaloverzicht beschikt het waterschap over de menskracht en veel gebiedskennis waardoor zij in staat zijn de vertaling van nieuwe doelen vorm te geven op gebiedsniveau.

Het CDA wil:

- de mens centraal stellen en niet de regels. Het waterschap is er voor de inwoners en niet andersom.
- dat procedures en regels voor iedereen eenvoudig blijven en niet te kostbaar om uit te voeren.
- dat de keuzes/afwegingen die we maken altijd goed uitlegbaar en te verantwoorden zijn.
- geen kortetermijnpolitiek, maar nadenken over de toekomst.
- voor iedereen een betrouwbare partner zijn.

1.1 SAMEN WERKEN

Het waterschap gaat over water. Waterveiligheid (droge voeten), voldoende water en schoon water zijn kerntaken van het waterschap. Er zijn echter ook anderen die over water gaan.

Burgers en bedrijven gaan over het regenwater dat op hun gebouwen en gronden valt. Ook zijn ze verantwoordelijk voor hun eigen afvalwater. De gemeente gaat over het regenwater op straat. Maar ze gaat ook over de afvoer van het regen- en rioolwater van de burgers en bedrijven. De gemeente is ook verantwoordelijk voor bermsloten en vijvers in de bebouwde kom. Dit omdat beheer van die wateren beter kan worden uitgevoerd samen met de plantsoenen. Om dezelfde reden worden vennen niet beheerd door het waterschap, maar door de beheerder van het hele natuurgebied, bijvoorbeeld Het Brabants Landschap. Echter als het regenwater in grotere sloten of beken terecht komt, dan gaat het waterschap hier wel over. Ook zuivert het waterschap het rioolwater.

Brabant Water levert drinkwater en de provincie gaat over onttrekkingen van diep grondwater door de industrie of door Brabant Water. Verder zijn er partijen die het water gebruiken en ervan genieten, bijvoorbeeld de binnenvaart, visclubs of de recreatievaart waaronder kanobedrijven.

Dat er zoveel partijen over water gaan, vindt het CDA logisch. Echter, gemeenschappelijke doelen zijn alleen te realiseren wanneer partijen goed met elkaar samen werken, met respect voor elkaars verantwoordelijkheden.

Speerpunt: goede samenwerking met respect voor elkaars verantwoordelijkheden.

1.2 WERKGEBIED WATERSCHAP AA EN MAAS

Gemeenten

Asten, Bernheze, Boekel, Deurne, Geldrop-Mierlo, Gemert-Bakel, Heeze-Leende, Helmond, 's-Hertogenbosch, Heusden, Laarbeek, Land van Cuijk, Maashorst, Meijerijstad, Nuenen, Oss, Someren, St. Michielsgestel, Vught, Waalwijk

Kerngegevens 2022

Oppervlakte in hectare	161.000
Aantal gemeenten	20
Aantal bedrijven	16.881
Aantal inwoners	778.028
Belangrijkste water:	Maas, Aa, Raam, Zuid Willemsvaart
Watersysteembeheer	110 km primaire waterkering 198 km niet primaire waterkering 4.440 km watergangen/waterlopen 114 gemalen
Zuiveringsbeheer	7 rioolwaterzuiveringsinstallaties 102 rioolgemalen 400 km transportleiding
Bestuur	1 dijkgraaf 30 leden algemeen bestuur waarvan 3 dagelijks bestuursleden
Begroting 2023	142 miljoen euro
Organisatie	516,10 fte

2. WATERVEILIGHEID

Waterbeheer was van oorsprong een lokale aangelegenheid, geregeld door het dorpsbestuur. De eerste kaden waren er in de twaalfde eeuw en ze beschermden vooral het eigen dorp tegen water van het bovengelige dorp.

Daarmee werd de basis gelegd voor het moderne waterschap met als eerste kerntaak waterveiligheid. Inmiddels weten veel mensen dat het waterschap staat voor droge voeten, schoon en veilig water.

Het zal niemand ontgaan zijn de laatste jaren. Het klimaat verandert, de uitersten worden extremer, en Nederland moet zich daarop aanpassen. Een van de uitdagingen daarbij is het voorkomen van overstromingen. Waterschap Aa en Maas maakt deel uit van de alliantie van waterschappen en Rijkswaterstaat die momenteel de grootste dijkversterkingsoperatie uitvoert sinds de Deltawerken: het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP). Voor waterschap Aa en Maas speelt deze uitdaging langs de Maas die de noordelijke grens vormt van het waterschapsgebied.

Dijken beschermen ons tegen hoogwater en overstromingen. Daarom is het beheren, controleren, versterken en onderhouden van dijken één van onze kerntaken. Het CDA is voor het onverkort uitvoeren van het dijkbeschermingsprogramma.

Waterschap Aa en Maas beheert binnen het werkgebied ongeveer 110 km aan dijken in Noord-Brabant: langs de Maas, het Drongelens Kanaal, de Dieze en de Aa. Het waterschap zorgt ervoor dat deze dijken betrouwbaar zijn en blijven en dat zij voldoen aan de vastgestelde normen voor (water)veiligheid.

Sommige dijkvakken hebben prioriteit en zijn als eerste onderzocht en worden versterkt. Dat is ook het geval bij de Maasdijk bij Oss, tussen Ravenstein en Lith. Deze dijk beschermt de inwoners en bedrijven van Oss én ook 's-Hertogenbosch en omgeving tegen ernstige overstroming. In dit project, Meanderende Maas, werken we volop samen met negen partners en betrekken we belanghebbenden, bedrijven, grondeigenaren, inwoners en andere partijen. Het CDA vindt goede communicatie met alle betrokkenen heel belangrijk. Het project gaat verder dan alleen het versterken van de dijk; ook de Maas meer ruimte geven en het gebied ontwikkelen zijn doelen.

Speerpunt: waterveiligheid (droge voeten) staat voor het CDA voorop.

2.1 DE DIJKZONE

Handen af van de dijkzone! Op en rondom een dijk, die nodig is voor de waterveiligheid, moeten we niet willen bouwen. De dijken hebben als primaire doel de waterveiligheid, nu en in de toekomst.

Om de kosten van een dijkversterking, maar ook het belang van de bewoners te kunnen waarborgen is nieuwe bewoning op en langs de dijk niet wenselijk. Duidelijkheid is daarom nodig om te voorkomen dat in tijden van nood, handelen niet mogelijk is, of om schade aan woningen te voorkomen vanwege noodzakelijke werkzaamheden.

Het CDA maakt zich hard voor een overstromingsrisicoverzekering. Veel bewoners weten niet dat schade aan hun bezit niet altijd verzekerd is bij een overstroming.

Speerpunt: stimuleren overstromingsrisicoverzekering.

2.2 SAMENWERKING OVER DE GRENS

Water trekt zich niets aan van landsgrenzen. Veel van onze waterstromen komen vanuit Duitsland en België ons land binnen. Nederland heeft als benedenstrooms gelegen land bij uitstek belang bij een aanpak van waterproblemen op het niveau van grensoverschrijdende stroomgebieden. Regionaal waterbeheer langs de grenzen van ons land vraagt dan ook nadrukkelijk om grensoverschrijdende afstemming en samenwerking met de burens over de grens.

Schoon water in de grensoverschrijdende rivieren en waterlopen, hoogwaterbescherming voor Nederlandse burgers in de regionale riviersystemen, maar ook de uitdagingen van de klimaatverandering zijn onderwerpen die de waterschappen met de Duitse en Belgische partners verder op moeten pakken.

Denk hierbij aan het waarborgen van veiligheid, de kwaliteit van het water wat uit andere landen Nederland binnenkomt en het voorkomen van overlast bij hoogwatersituaties zoals deze zich de laatste jaren regelmatig hebben voorgedaan.

De toenemende perioden van droogte en watertekorten vragen om nieuwe oplossingen en een gebiedsgerichte aanpak op stroomgebiedsniveau, waarbij de grens geen belemmerende factor mag zijn. Het CDA vindt dat kwaliteitsnormen voor schoon water overal binnen Europa gelijk moeten zijn.

Speerpunt: goed en voortvarend samenwerken aan concrete projecten voor schoon en voldoende water, ook met onze Belgische en Duitse burens.

2.3 GRAAFSCHADE

Voor veilige dijken is de vangst van muskus- en beverratten nodig. Het CDA wil dat er meer ruimte komt voor het gebruik van nieuwe technologieën, waar nodig onder de paraplu van de Unie van Waterschappen. Dit zodat het beheer tegen huidige en nieuwe exoten ook in de toekomst doelgerichter kan plaatsvinden met oog voor natuur en mens.

Daarbij komt ook de beheersing van de populatie bevers in ons gebied. De populatie is sterk gegroeid en de schade (ongeveer € 300,000,-) die deze dieren inmiddels in ons gebied veroorzaken aan de dijken en wegen loopt uit de hand. Als het graaf- of knaagwerk van bevers knelpunten oplevert, bijvoorbeeld doordat ze hopen in dijken graven of dammen bouwen in belangrijke afvoerkanalen, nemen we maatregelen.

We beginnen met lichte maatregelen om de bever te ontmoedigen en als die niet helpen gaan we verder met iets zwaardere maatregelen. We wegen die stappen goed af en overleggen met experts indien nodig. Als de waterveiligheid in gevaar komt, moet er echter snel worden gehandeld en ontbreekt de tijd voor overleg.

Speerpunt: graafschade beter voorkomen dan genezen.

3. KLIMAAT ROBUUS WATERSCHAP

Klimaatverandering heeft directe gevolgen voor hoe we omgaan met water. We verwachten langdurige droge perioden met extreme hitte in de zomer. We verwachten echter ook hevige lokale-en regionale buien in de zomer. Het waterschap moet het watersysteem zo ontwerpen en beheren dat de gevolgen zo beperkt mogelijk zijn. Terug naar een watersysteem, aangepast op klimaatverandering.

Het zijn de dijken die in alle klimaatomstandigheden robuust moeten zijn. In periodes van hitte en droogte. Tijdens hoog water en laag water. Het waterschap zorgt voor brede beken, waarin ruimte is voor piekafvoer. Daarnaast zorgt het waterschap in droogteperiode dat aanvoer van het water maximaal op peil blijft, met kwel voor natte vegetatie. Ook kunnen we met geautomatiseerde stuwen zoveel mogelijk water vasthouden en laten infiltreren in de bodem.

Met stuwen kunnen we anticiperen op forse buien om zo extra bergingscapaciteit te scheppen. Van versneld water afvoeren naar meer vasthouden van water. We kunnen het inzetten waar het nodig is, voor de voedselvoorziening, water om te drinken, de natuur, en het gebruik als duurzame energiebron.

Vertraagde infiltratie en locaties waar we water langer kunnen vasthouden, bijvoorbeeld door de inzet van groenblauwe diensten (steunmaatregelen voor natuur of waterbeheer) voor agrariërs, kunnen van belang zijn in gebieden waar de drinkwatervoorziening, natuur en voedselvoorziening onder druk staat. We kunnen hierin alleen succesvol zijn als we de samenwerking opzoeken met medeoverheden en onze inwoners in de dorpen, het platteland en in de steden.

Bij nieuwe wateropgaven door klimaatveranderingen kunnen waar mogelijk oude watersystemen inspiratie bieden voor oplossingen. Het CDA pleit dan ook voor behoud van ons waterschap erfgoed. Het erfgoed draagt bij aan het vertellen van 'het verhaal van het waterschap' en versterkt zo het waterbewustzijn onder onze inwoners. Water moet het leidende principe worden bij gebiedsontwikkelingen en dat is slechts één middel richting een meer klimaat robuust Nederland. In dit hoofdstuk zetten we uiteen hoe wij denken dat je een klimaat robuust Nederland creëert.

Speerpunt: terug naar een watersysteem, aangepast op klimaatverandering.

3.1 DE LANDBOUW

De landbouw is een belangrijke partner in het gebied. Het CDA vindt het daarom belangrijk dat deze sector perspectief houdt en een sleutelrol moet hebben in de transitie van het landelijk gebied. De focus van de gebiedsgerichte aanpak moet liggen op het samen tot stand brengen van de nodige maatregelen om de waterbeschikbaarheid te vergroten en de waterkwaliteit te verbeteren.

De landbouw heeft het meeste regenwater in handen en is daarom ook een belangrijke speler in de sturing die we hiermee willen.

Het CDA wil dat regenwater zoveel als mogelijk infiltreert. Tegelijkertijd kan landbouwgrond nodig zijn om water te bergen, omdat anders steden onder water komen te staan. Zowel voor infiltratie als berging is een groenblauwe dienst reëel en deze moet inpasbaar zijn binnen de bedrijfsvoering van de agrariër.

Ten tijde van het opstellen van dit verkiezingsprogramma wordt het onttrekkingsbeleid voor beregening uit grondwater opnieuw bekeken. Het CDA hanteert in landbouwgebieden het uitgangsprincipe van peil volgt teelt, dus afgestemd op het agrarisch gebruik. In het overgangsgebied moet er een evenwichtige afweging voor peilbesluiten tussen landbouw en natuur worden gemaakt. In het natuurgebied moet het peil worden afgestemd op het natuurgebruik. Voor de continuïteit vindt het CDA het van belang dat we beleid niet ieder jaar opnieuw ter discussie stellen, om als overheden betrouwbaar te zijn.

Op veel plekken is de winteraanvulling van het grondwater even groot als de onttrekking in de zomer; dan is beregening geen probleem. Echter waar de winteraanvulling onvoldoende is, zullen we gezamenlijk moeten kijken of we dit tekort op andere manieren kunnen aanvullen. Beregeningsbeleid dient met verschillen per gebied rekening te houden. Maatwerk is hierbij het uitgangspunt.

Binnen de maatwerkoplossingen kan gedacht worden aan diverse zaken: sub irrigatie, peil gestuurde drainage, druppelirrigatie, hergebruik van effluent of ander water.

Om de berging in de bodem te benutten moeten we ook kijken naar mogelijkheden voor het op- en verpompen van water naar hoger gelegen gebieden die bij uitstek geschikt zijn om water te infiltreren. Het combineren van functies langs de watergang zou voor het waterschap en de aanliggende grondeigenaar tot een win-win situatie moeten leiden binnen het Gemeenschappelijk Landbouw Beleid (GLB) en voor de biodiversiteit.

In het maaibeleid dient een bepaalde ondergrens te zijn, en afhankelijk van de weersomstandigheden moet hierop binnen korte tijd worden bijgestuurd. Verder moet het waterschap er naar streven dat het gebruik van de riool overstorten, en de daarbij veroorzaakte overlast, tot een absoluut minimum beperkt wordt.

Speerpunt: waterpeil volgt agrarisch gebruik, in relevante natuurgebieden peil afstemmen op natuurgebruik. Samen werken aan de gebiedsgerichte aanpak tegen verdroging, vernatting, verbeteren waterkwaliteit en de beschikbaarheid van water.

3.2 WATER IN DE STAD

Klimaatverandering geeft een verdere toename van extreme neerslag, droogte en hittestress. Meer groen in de stad, meer wateropslag in de bodem, en meer open water zijn oplossingen hiervoor. Hiervoor staat zelden het waterschap aan de lat; wel de gemeente, bewoners en projectontwikkelaars.

Het is nodig om in de bouwplannen voldoende bergingscapaciteit en infiltratie in de bodem te waarborgen. Dit kan onder andere door meer ruimte vrij te maken voor water en groen waarbij de belangen van de natuur prevaleren boven de belangen van de projectontwikkelaar. Het waterschap kan wijzen op het belang van meer ruimte voor wateropvang en groen en kan aanleg faciliteren.

Verder blijkt uit Vlaamse ervaringen, dat met een regenwateropvang bij nieuwe woningen, met gebruik voor toiletspoeling, het drinkwatergebruik aanzienlijk kan worden teruggebracht. Dit is géén waterschapstaak, maar het is wel iets dat we vanuit "water doen we samen" promoten.

Ook in bestaande bebouwde omgeving valt het nodige te doen. Het scheiden van regenwater van het rioolstelsel wordt afkoppelen genoemd. Op veel plekken stroomt hemelwater (regen) via de dakgoot en regenpijp rechtstreeks het riool in. Dat is jammer, want dit is (relatief) schoon water dat net zo goed de grond in kan lopen. Het 'weglopen' van water in de grond is goed voor de grondwaterstand. Bovendien wordt het rioolstelsel er minder door belast bij heftige regenval door klimaatverandering.

De klimaatstresstest voor het stedelijk gebied geeft inzicht in knelpunten en kwetsbaarheden van (een deel van) het lokale systeem. De klimaatstresstest is zeer nuttig om inzicht te geven en oplossingen te bespreken met de gemeente en omgeving. Het CDA vindt inzet op ondersteunende tools van belang, maar het is geen vervanging voor het gesprek met de omgeving.

Bij nieuwe ontwikkelingen wordt water als ordenend principe gehanteerd, daarmee wordt voorkomen dat er veel ingrepen nodig zijn in het watersysteem om de bebouwing op die locatie mogelijk te maken. Ervaring leert dat dit op lange termijn alleen maar meer kosten tot gevolg heeft.

Het waterschap heeft een belangrijke adviesrol richting gemeenten om in het stedelijk gebied nog meer in te zetten op vergroening en het vasthouden van water. Het CDA vindt dat hierop meer sturing moet komen, bijvoorbeeld via de watertoets. Het CDA streeft naar 50% infiltratie in stedelijk gebied binnen 4 jaar.

Het klimaatprogramma van het Waterbeheerprogramma 2022-2027 geeft hiervoor mooie handvatten. Stimuleren van groene daken en waterbergingen in samenwerking met de gemeenten, bijvoorbeeld via onze regeling 'Samen vergroenen', maar ook door toepassing van waterdoorlatende parkeerplekken en door middel van wadi's water vasthouden.

Het CDA zet in op meer samenwerking met de bewoners; denk daarbij aan het vergroening van tuinen (weg met die grindtegels) en daken. Afkoppelen stimuleren we, mede door het aanbieden van regentonnen met subsidie.

Wegens de extreme zomerhitte is er ook toenemend sprake van waterkwaliteitsproblemen door bijvoorbeeld jeuk veroorzakende blauwalg of vissterfte, dit door hoge temperatuur en zuurstofloosheid. Het beperken van deze problemen zal toenemende aandacht vragen.

Speerpunt: meer water en groen in de stad, 50% infiltratie in stedelijk gebied binnen 4 jaar.

3.3 NATUUR & LANDSCHAP

Het bevorderen van biodiversiteit krijgt een steeds grotere rol binnen het Waterschap. Maaien en baggeren blijft nodig wanneer de bergings- en afvoercapaciteit anders te klein wordt.

Voorkomen moet worden dat planten die hier niet thuishoren (exoten), zoals waternavel en Japanse duizendknoop zich verspreiden, omdat deze een gevaar vormen voor mens en dier. Het CDA wil nog meer inzet op de bestrijding van deze planten. De aanleg van natuurvriendelijke oevers of akkerranden zijn mooie voorbeelden ter bevordering van biodiversiteit. Het CDA wenst een goede waterkwaliteit; dat is in ieders belang.

In 2027 moet helder zijn welke maatregelen getroffen worden om de doelen van de Kaderrichtlijn Water; schoon water vol waterleven te behalen. We zetten voluit in op de uitvoering zonder de realiteit uit het oog te verliezen. We hebben namelijk niet alles zelf in de hand. Soms kunnen er factoren zijn waardoor we de gestelde doelen later realiseren. Bijvoorbeeld wegens onverwacht veel droogval van waterlopen, te optimistisch ingeschat effect van maatregelen, of redenen van zwaarwegend maatschappelijk belang.

Het waterschap heeft een belangrijke rol bij het bereiken van een goede ecologische toestand van onze beken/rivieren. De natuurkwaliteit van het natuurgebied moet voorop staan in plaats van de regels van Natura 2000.

Speerpunt: het versterken van de kwaliteit van de natuur, middels een pragmatische aanpak, herziene toetsing en aanpassing van de regels om dit te bereiken.

3.4 (GROND)WATERGEBRUIK

Brabant Water heeft op sommige plekken niet genoeg grondwater om aan de groeiende vraag naar drinkwater te voldoen. Dit betekent, dat men op zoek moet naar ander water.

Het CDA zet in op meer drinkwaterwinning uit oppervlaktewater in plaats van grondwater om de langdurige effecten op natuur, landbouw en gebouwen te beperken. Door in de winter vooral oppervlaktewater te gebruiken kan grondwater worden gespaard voor de zomermaanden. Op deze wijze gaan we duurzaam met onze leefomgeving om. Als CDA blijven we inzetten op regelingen ter stimulering van waterbesparing, in de landbouw bijvoorbeeld door de toepassing van druppelbevloeiing.

Goede monitoring van het grondwater, ondiep en diep geeft handvatten om langjarige trends goed in beeld te brengen. Ook geeft dit inzicht in hoe voorraden zich herstellen. Proeven om grondwater extra aan te vullen met peil gestuurde drainage of andere technieken kunnen het inzicht vergroten.

Het waterschap kan een cruciale rol spelen in het oplossen van een waterverdelingsvraagstuk van neerslagoverschot en neerslagtekort en kan de verbinding maken tussen bovenregionaal en lokaal. Herstel van de grondwaterpeilen is daarbij uitgangspunt.

Speerpunt: geen vergunningsplicht voor kleine grondwateronttrekkingen (< 10 m³/h), dit alles vinden we te bureaucratisch. We gaan voor stimuleringsmaatregelen om water te besparen.

4. INNOVATIEF & DUURZAAM WATERSCHAP

Het CDA wil blijven investeren in innovaties. Ook om onze taken betaalbaar te houden. Geïnvesteed moet worden in nieuwe technieken, zoals bijvoorbeeld het versneld automatiseren van alle stuwten. Ook het verzamelen van data heeft prioriteit, bijvoorbeeld voor de gezondheid van mens en dier.

Speerpunt: het meer uitwisselen van beschikbare informatie in het belang van mens en dier en het blijvend investeren in nieuwe technieken.

4.1 CIRCULAIRE ECONOMIE

Nederland staat de komende jaren voor grote uitdagingen. We zien dat het niet mogelijk is om de aarde oneindig uit te blijven putten door onze zoektocht naar nieuwe grondstoffen. De ambitie is duidelijk; we moeten naar een samenleving waarin geen afvalstoffen meer zijn en we onze grondstoffen kunnen hergebruiken.

Waterschappen worden op dit moment nog te vaak door wet- en regelgeving belemmerd in het waarmaken van hun circulaire ambities. Het CDA wil dat er meer mogelijkheden komen voor het terugwinnen van verschillende grondstoffen uit het rioolwater. Zo dragen we bij aan een circulaire samenleving.

Speerpunt: terugwinning grondstoffen uit te zuiveren rioolwater.

4.2 DUURZAME ENERGIE

Naast het hergebruik van onze grondstoffen, zijn we ook steeds meer op zoek naar herbruikbare energie. Als we kijken naar de opgave van het waterschap is deze fors. Het zuiveren van het afvalwater is een intensieve klus die veel energie kost. Op dit moment zitten we midden in een transitie van het gebruik van fossiele brandstoffen naar het gebruik van duurzame energie. In 2030 willen we energieneutraal zijn.

Bij de zuivering van rioolwater ontstaat ook het sterke broeikasgas lachgas. We hebben echter pas een beperkt inzicht hoeveel lachgas, en welke maatregelen hiertegen kunnen worden genomen. Het CDA wil dat het waterschap ook deze uitstoot vermindert en compenseert, zodat we zo snel als mogelijk, maar uiterlijk 2050 klimaatneutraal zijn.

Ons eigen verbruik wekken we ook daadwerkelijk op. Door open te staan voor innovaties en kennis te delen met andere waterschappen zijn we bij uitstek in staat om de grote opgaven te combineren en een bijdrage te leveren aan de opgaven van de toekomst. Onderzoek laat zien dat vraag en aanbod van energie

met de lokale omgeving van de rioolwaterzuivering kan worden afgestemd en uitgewisseld.

Het CDA staat open voor gebruik van de rioolzuiveringsinstallatie als energie hub. Lokaal zou daardoor een aanzienlijke ontlasting van het elektriciteitsnet plaats kunnen vinden. Ook aquathermie en/of wind als energieopwekkers kan daar als mogelijke bron samenkomen. We staan open voor deze technieken, maar gaan hier, wat het CDA betreft, niet zelf in investeren. We blijven ons allereerst richten op onze kerntaken. Het CDA wil wel de mogelijkheden benutten om (warmte) energie uit het afvalwater te halen.

Speerpunt: waterzuiveringen fungeren als bron van duurzame energie en als energiehub in de regio.

4.3 ZUIVERING

We zetten in op het hergebruik van afvalwater. Zo is het hergebruik van industriewater op locatie voor het CDA een must. Het bedrijfsleven heeft hier haar verantwoordelijkheid te nemen. Ook gaat het in deze om het mogelijk maken van hergebruik van effluent afkomstig uit de rioolzuiveringsinstallaties zodat het bijvoorbeeld inzetbaar is voor landbouw irrigatie. Hiermee verminderen we de druk op het grond- en oppervlaktewater.

In de zomer bestaat een gedeelte van het debiet in beken uit effluent van rioolwaterzuiveringen. Dat betekent dat effluent schoon moet zijn. Waar nodig schakelen we nog een tandje bij met beter zuiveren op stikstof en fosfaat. Om hergebruik van effluent bijvoorbeeld voor recreatie of beregening mogelijk te maken, kijken we ook naar microbiële vervuiling. En we willen op alle rioolwaterzuiveringen gericht gaan zuiveren op medicijnresten en microplastics.

Onder het motto "wat er niet in zit, hoeft er ook niet uit" willen we ook een versterking van de aanpak aan de bron. Bij het Brabantse project "medicijn voor gezond water" is er een brede bronaanpak met de zorginstellingen, huisartsen en andere organisaties in de omgeving.

Niet het waterschap maar de gemeente of soms de provincie is bevoegd gezag voor de lozing van industrieel afvalwater op de riolering. Het waterschap heeft echter wel last van allerlei persistente, giftige stoffen in deze lozingen en wil dus de lozingen hiervan graag beperkt zien. Dat willen we agenderen. Er zijn tot slot ook nog stoffen zoals PFAS, die ook in het afvalwater van gewone huishoudens blijken te zitten. Het CDA bepleit een verbod op gebruik van deze stoffen binnen de Europese Unie.

Speerpunt: aanpak zuiveren medicijnresten en microplastics op al onze rioolwaterzuiveringen en meer inzet op aanpak bij de bron. Terugdringing lozingen afvalwater.

5. BETROKKEN WATERSCHAP

Een betrokken waterschap is onderdeel van haar omgeving en werkt samen met haar omgeving. Samenwerking tussen overheden wordt onder de Omgevingswet verplicht. Een bestuursorgaan moet bij de uitoefening van zijn taken en bevoegdheden rekening houden met de taken en bevoegdheden van andere bestuursorganen en stemt deze uitvoering af.

Speerpunt: geen kortetermijnpolitiek, maar nadenken over de toekomst. Voor iedereen een betrouwbare partner zijn.

5.1 PARTICIPATIE

Participatie kent verschillende niveaus. Helder en duidelijk communiceren over de verwachtingen over en weer moet daarom altijd het uitgangspunt zijn. Met respect voor elkaars positie, visie en standpunten. Participatie is een waardevol goed en kan de kwaliteit van de besluitvorming en het draagvlak verhogen. Gezien onze uitvoeringstaak en de hoeveelheid grote projecten in ons werkgebied zien wij dit ook als bijzonder speerpunt.

Het CDA heeft daar binnen waterschap Aa en Maas ook afgelopen jaren veel aandacht voor gevraagd en zullen dat ook blijven doen. Het tijdig en duidelijk communiceren, zoals bijvoorbeeld bij hoge waterstanden, en een slagvaardige besluitvorming zijn voor het CDA uitgangspunt van handelen. Het CDA vindt ook de samenwerking met andere overheden belangrijk.

Het waterschap neemt het initiatief als het gaat om water gerelateerde ontwikkelingen met gemeenten, provincies en Rijk. Naast de verplichte watertoets, is het van groot belang dat het waterschap ook gezien wordt als een belangrijke en volwaardige partner aan klimaattafels, bij besprekingen over de Regionale Energiestrategie en de omgevingsplannen. Daarbij staan we voor een praktische en gebiedsgerichte houding.

Speerpunt: samenwerken met respect voor elkaar, tijdig en duidelijk communiceren en, besluitvaardig zijn.

5.2 LOKAAL

Het CDA is van mening dat het waterbewustzijn vergroot moet worden. Het is nog geen vanzelfsprekendheid, waardoor de kans groot is dat de noodzakelijke watertransitie door de urgentie van bijvoorbeeld de energietransitie en de woningbouwopgave naar de achtergrond verdwijnt. Waar de kans zich voordoet, moeten de waterschappen actief mogelijkheden aandragen om de watertransitie te combineren met andere doelstellingen.

Om het landelijk gebied toekomstbestendig te maken, moeten we water de ruimte geven. Daarom is het belangrijk dat water en bodem sturend worden voor de ruimtelijke plannen die voortvloeien uit het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG).

Hiernaast is het voor de waterschappen belangrijk dat de stikstofopgave, klimaat- en de waterkwaliteitsdoelen een gelijkwaardige plek krijgen in het programma. De waterschappen pleiten daarbij voor een snelle, zorgvuldige aanpak en willen graag meewerken aan een versnelling. Provincies nemen de regie voor de gebiedsaanpak in de regio. Waterschappen brengen hun gebiedskennis en mogelijke maatregelen in.

Speerpunt: inwoners, agrariërs en bedrijven worden bij gebiedsplannen betrokken.

5.3 INTERNATIONAAL

De waterschappen delen de eigen kennis en expertise ook met andere landen om het waterbeheer aldaar op orde te krijgen. Ze worden hierin financieel ondersteund door het Rijk. De waterschappen leren hier ook zelf van en vergroten zo de eigen innovatiekracht. Voor medewerkers is het een kans om in een andere context nieuwe ideeën en ervaringen op te doen, waar het eigen waterschap weer van profiteert. Het maakt het waterschap ook tot een aantrekkelijke werkgever, zeker voor jonge mensen.

Speerpunt: kennis en expertise delen, ook met andere landen.

5.4 Genieten van water, recreatie

Het CDA wil graag dat mensen het water zoveel mogelijk kunnen gebruiken en ervan kunnen genieten. Vissen, suppen, er langs kunnen wandelen of fietsen. Het waterschap wil wel faciliteren, tot het knelt met kerntaken. Dat betekent dat we oog hebben voor de recreatieve mogelijkheden en cultuurhistorische (water)waarden in een gebied, zoals watermolens.

Speerpunt: waar mogelijk, kansen vergroten voor de sportvisserij, watersport en recreatie langs het water met respect voor de cultuurhistorische waarden.

5.5 Jongeren

Wie de jeugd heeft, heeft de toekomst! De beslissingen die waterschappen nemen hebben niet alleen directe gevolgen voor jongeren van nu. Ook voor later zijn de huidige beslissingen belangrijk. Er liggen grote uitdagingen in de toekomst voor een nieuwe generatie waterprofessionals. Voorbeelden van uitdagingen zijn de veranderingen in het klimaat en hevige piekbuien.

Het CDA wil binnen het waterschap Aa en Maas de visie en wensen van jongeren beter tot hun recht laten komen. Naast het bieden van meer mogelijkheden voor opleiding (stages; ook voor het MBO) en werk binnen het waterschap, wil het CDA meer aandacht voor de communicatie met en door jongeren.

Binnen het waterschap willen we mogelijkheden bieden voor jongerendagen om zo het geluid vanuit jongeren beter tot hun recht te laten komen. Daarnaast zorgen deze dagen voor de kennisuitwisseling tussen jongeren onderling en tussen jongeren en het waterschap.

Indien door jongeren gewenst, wil het CDA stimuleren dat een jeugdbestuurder een jongerenraad opricht. Zo kan het waterbewustzijn worden bevorderd en krijgen jongeren de mogelijkheid zich persoonlijk verder te ontwikkelen. Daarnaast zal hierdoor de stem van jongeren binnen het waterschap worden vergroot.

Speerpunt: de visie en wensen van jongeren beter tot hun recht laten komen. Wie de jeugd heeft, heeft de toekomst!

6. WATERSCHAP EN DE WONINGOPGAVE

Het kabinet heeft de ambitie de woningbouw te versnellen door circa 100.000 woningen per jaar te bouwen. Deze opdracht raakt ook de waterschappen en zorgt niet alleen voor inhoudelijke dilemma's, maar vraagt ook om een nadrukkelijke rol van de waterschappen bij nieuwbouw en een betere bestuurlijke samenwerking.

Nieuwe tijden vragen om een nieuwe aanpak waarbij het waterschap zijn autoriteit op het gebied van water kan pakken. Waterschappen beschikken over een goed en inhoudelijk sterk ambtelijk apparaat. Samen met deze mensen kan een plan van aanpak gemaakt worden om toch zoveel mogelijk te bouwen op een verantwoorde manier.

Nederland is een waterland en ruimte is beperkt. Als er gebouwd gaat worden in kwetsbare gebieden moeten waterschappen een essentiële rol spelen in het mede mogelijk maken van woningbouw.

Speerpunt: zoveel als mogelijk bouwen op een verantwoorde manier, dus niet bouwen in natte gebieden.

6.1 Water en bodem leidend

In het landelijk coalitieakkoord 'Omzien naar elkaar, vooruitkijken naar de toekomst' staat benoemd dat water het leidend principe moet zijn bij ruimtelijke ontwikkelingen. Het CDA steunt dit voornemen en pleit ervoor dat de klimaat stresstest, watertoets en maatregelen uit het gemeentelijk rioleringsplan daadwerkelijk meewerken aan dit voornemen.

Als het gaat om de ruimtelijke ordening zijn andere partijen meestal aan zet, zoals gemeenten, provincie of ontwikkelaars. Het waterschap is een essentiële kennis- en adviespartner in deze processen. Toekomstbestendig bouwen houdt wat ons betreft in, ingericht op de pieken en dalen in de wateraanvoer, afgestemd op de omgeving om schade, hoge herstel- of beheerkosten in de toekomst te voorkomen.

Waterschappen hebben al eerder aangegeven dat zij in een zo vroeg mogelijk stadium betrokken willen worden bij de locatiekeuze voor nieuwbouwprojecten. En dat er in navolging van de adviezen van de Deltacommissaris nationale kaders komen voor klimaatbestendig bouwen. Het CDA wil bij bouwlocaties ruimte vrij houden voor waterbergingen, groene parkeervoorzieningen, groene daken en voldoende openbaar groen om de toenemende neerslag op te vangen. Dit geldt niet alleen voor nieuwbouwlocaties, maar ook voor herontwikkeling van bestaande wijken.

Speerpunt: voldoende ruimte voor waterberging en groen bij bouw- en herontwikkelingslocaties.

7. BETAALBAARHEID & ORGANISATIE

Het CDA vindt dat we verantwoord om moeten gaan met geld en we willen een bestuur zijn dat bewust en rechtmatig, en het doel voor ogen houdend, besluiten neemt. Daarbij zijn transparantie en verantwoording afleggen leidend.

Wij zijn ons bewust van de maatschappelijke opgaven die voor ons ligt. Om deze veranderingen op te kunnen vangen zijn er maatregelen nodig die geld kosten. Als CDA kunnen we niet anders dan kijken wat noodzakelijk is en wat de kosten zijn alvorens een besluit te kunnen nemen wat uitlegbaar is aan bewoners. Rekeningen worden, wat het CDA betreft, niet doorgeschoven naar toekomstige generaties.

Het Algemeen Bestuur moet steeds goed en tijdig geïnformeerd worden door het Dagelijks Bestuur en vooraf betrokken worden bij het nemen van belangrijke beslissingen. Door de vele ambities naast de wettelijke taken moet er constant gestreefd worden naar hogere efficiëntie en kostenbesparing. Het CDA vindt dat er zuinig met middelen moet worden omgegaan.

In tegenstelling tot gemeenten en de provincie financiert het waterschap zich geheel door de, door het waterschap, geïnde belastingen. Lastenverzwaring en tariefstijging moeten zoveel mogelijk beperkt worden.

Speerpunt: zorgvuldig omgaan met middelen, rekening wordt niet doorgeschoven naar toekomstige generaties.

7.1 Betaalbaarheid

Cruciale installaties en eigendommen ten behoeve van het watersysteem, waterveiligheid en waterketen moeten goed onderhouden worden. Het CDA wenst daarom een goed financieel inzicht om tijdig middelen te kunnen reservering. Hierbij moet een duurzame en circulaire aanpak centraal staan alsmede een reële financiële dekking zonder significante stijging van de belastingdruk.

Speerpunt: kostenontwikkelingen beperkt houden door te sparen in goede tijden en dit in te zetten bij dure tijden. Een ruimhartig kwijtscheldingsbeleid en goede betalingsregelingen.

7.2 Organisatie

Waterschapswerk is vooral ook mensenwerk. Het is van belang ook jonge mensen te blijven enthousiasmeren voor de vele mogelijkheden die werken bij waterschappen bieden.

Het CDA wil blijven investeren in goede technici voor de toekomst. Het aanbieden van traineeships op alle niveaus, en daarnaast ook investeren in goede praktijkopleidingen zijn hierbij van groot belang. Daarnaast is inzet op innovatie van belang om het tekort aan vakspecialisten op te vangen.

Het CDA vindt een goede cultuur binnen ons waterschap erg belangrijk en zal daar blijvend aandacht voor vragen. Dit betekent een mens en klantvriendelijke organisatie waar betrokkenheid en een fijne werksfeer centraal staat. Kortom een organisatiecultuur die zorgt voor werkgeluk en resultaat.

Speerpunt: een mens en klantvriendelijke organisatie waar betrokkenheid en fijne werksfeer centraal staat.

8. KERNPUNTEN CDA VERKIEZINGEN 2023-2027

Algemeen

- Waterveiligheid voorop
- Kerntaken: veiligheid, voldoende water en schoon water
- Realistisch ambitieniveau
- Water leidend bij ruimtelijke ontwikkelingen
- Een goed financieel beleid
- Nog meer en beter samenwerken
- Hergebruik van (grond) stoffen verder oppakken
- Medicijnresten en probleemstoffen aanpakken bij de bron
- Gebruik rioolwaterzuiveringsinstallatie als energiehubs toestaan
- Inzet schoon effluent voor recreatie of beregening
- 2030 energieneutraal en 2050 klimaatneutraal waterschap
- We geven uitvoering aan het dijkbeschermingsprogramma

Burgers & bedrijven

- Fijne werkgever, aantrekkelijk voor jongeren
- Meer groen en water in stedelijk gebied
- Recreatiemogelijkheden behouden
- Een ruimhartig kwijtscheldingsbeleid en goede betalingsregelingen
- We maken ons hard voor een overstromingsrisicoverzekering
- Geen vergunningplicht voor kleine onttrekkingen (<10 m³/h)
- Inzet burgerwachten bij dijken
- Stimuleren zuinig watergebruik
- Terugdringen lozingen afvalwater
- Versnelde afkoppeling regenwater

Landbouw

- Landbouwgebieden: waterpeil volgt agrarisch gebruik
- Gebiedsgerichte aanpak verdroging en vernatting, waterbeschikbaarheid en verbeteren waterkwaliteit
- De beschikbaarheid en behoud zoet water heeft prioriteit
- Maatwerk bij beregeningsbeleid
- Overlast riool overstorten beperken

Natuur

- Bevorderen van biodiversiteit
- We gaan voor een mooie en gezonde flora en fauna.
- Realistische uitvoering Kaderrichtlijn Water
- Bevorderen ecologische toestand beken/rivieren
- Waterpeil afgestemd op natuurgebruik
- Inrichten gebieden voor beschikbaarheid water bij langdurige droogte
- Versterken kwaliteit natuur langs beken en in natuurgebieden
- Aanpak exoten, zowel plant als dier

Waterschap
Aa en Maas

STEM 15 MAART

CDA

Waterschap Aa en Maas